

Súd: Okresný súd Svidník
Spisová značka: 1T/3/2021
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8621010025
Dátum vydania rozhodnutia: 09. 12. 2021
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Jaroslav Bugeľ
ECLI: ECLI:SK:OSSK:2021:8621010025.11

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Svidník, v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Jaroslava Bugeľa a prísediacich Anny Kvaskovej a JUDr. Jozefa Pančáka, v trestnej veci proti obž. F. W. pre zločin subvenčného podvodu podľa § 225 ods. 1, ods. 4 písm. a) Tr. zákona, na hlavnom pojednávaní konanom dňa 09. decembra 2021 takto

rozhodol:

Obžalovaná

F. W. , rod. B., nar. XX.XX.XXXX vo O., trvale bytom M. N. XX, okr. O. nad G., dôchodkyňa,

sa uznáva za vinnú, že

ako starobná dôchodkyňa, vedomá si jednak svojho nepriaznivého zdravotného stavu, spočívajúceho v chronickom ochorení pohybového systému a jednak neúmernej vzdialenosti z miesta trvalého pobytu do miesta výkonu práce, dňa 29.12.2010 osobne požiadala živnostníčku X. Z., vykonávajúcu podnikanie pod obchodným menom X. Z. s miestom podnikania Svidník, 1. mája 487/4 o uzatvorenie pracovného pomeru so zámerom, že po následnom uznaní jej dočasnej práceneschopnosti počas trvania pracovného pomeru bude mať nárok na čerpanie nemocenských dávok v zmysle zákona č. 461/2003 Z.z. o sociálnom poistení v platnom znení a po uzatvorení pracovného pomeru na dobu určitú s tým, že do práce ako asistent nastúpi dňa 29.12.2010 vo Svidníku s dohodnutou mzdou 1 100 eur, ako aj jej nahlásení ako zamestnanca zamestnávateľom na pobočke Sociálnej poisťovne vo Svidníku, dňa 30.12.2010 po lekárskom ošetrení bola uznaná dočasne práceneschopnou do 30.6.2011, pričom po skončení pracovného pomeru dohodou ku dňu 31.12.2010 si uplatnila nárok na nemocenské dávky, na základe čoho jej ku škode Sociálnej poisťovne Bratislava boli neoprávnene priznané a vyplatené nemocenské dávky v sume 3 585,40 eura,

t e d a

- vylákala od iného plnenie z rozpočtu verejnoprávnej inštitúcie, ktorého poskytnutie bolo podľa všeobecne záväzného predpisu viazané na podmienky, ktoré nespĺňala, a to tým, že ho uviedla do omylu v otázke ich splnenia a spôsobila ním väčšiu škodu,

č í m s p á c h a l a

- zločin subvenčného podvodu podľa § 225 ods. 1, ods. 4 písm. a) Tr. zákona,

z a t o j e j s ú d u k l a d á

Podľa § 225 ods. 4 Tr. zákona s použitím § 39 ods. 1, ods. 3 písm. e) Tr. zákona trest odňatia slobody v trvaní 1 (jedného) roka.

Podľa § 49 ods. 1 písm. a) Tr. zákona sa výkon trestu podmiennečne odkladá a podľa § 50 ods. 1 Tr. zákona sa určuje skúšobná doba na 1 1 (jeden a pol) roka.

Podľa § 288 ods. 1 Tr. poriadku poškodenú stranu Sociálna poisťovňa, ústredie, Ul. 29. augusta č. 8 a 10, 813 63 Bratislava 1 s nárokom na náhradu škody o d k a z u j e na civilný proces.

o d ô v o d n e n i e :

Okresný prokurátor vo Svidníku dňa 07.06.2016 pod č. Pv 226/15/7712 podal obžalobu na obžalovanú F. W. pre skutok, ktorý mala spáchať tak, ako je to uvedené v obžalobe, pričom tento skutok právne kvalifikoval ako zločin subvenčného podvodu podľa § 225 ods. 1, ods. 4 písm. a) Tr. zákona.

Okresný súd na hlavnom pojednávaní vypočul obžalovanú, poškodeného R. L. a svedkov X. Z., MUDr. O. K., MUDr. F. K., znalca MUDr. W. N. a K. M., ako aj oboznámil listinné dôkazy a zistil nasledovné.

Obž. F. W. v prípravnom konaní pri výsluchu dňa 17.12.2015 uviedla, že 29.12.2010 z vlastnej iniciatívy prišla do Svidníka za X. Z., o ktorej sa dozvedela, že hľadá zamestnankyňu. X. Z. jej povedala, že potrebuje vypomôcť s jej agendou na 3 mesiace, a preto jej ponúkla riadnu pracovnú zmluvu na dobu určitú, od 29.12.2010 do 31.3.2011 ako asistentku. Mala vykonávať rôzne administratívne a iné odborné práce. V čase podpisu pracovnej zmluvy bola v starobnom dôchodku a tento aj poberala. Už v tom čase mala veľké zdravotné problémy s chrbticou a boli chronického rázu, lebo sa u nej jednalo o chronický zápal chrbtice. Z toho dôvodu sa u nej seknutie chrbtice pravidelne opakovali a aj opakujú. Ak nedá pozor, tak sa ihneď dostaví v tomto smere problém. Stačí, ak niekde prechladne alebo urobí prudší pohyb, prípadne dvihne predmet ťažký približne 5 kg. V čase podpisu pracovnej zmluvy sa spomínané seknutie chrbtice u nej opakovali raz za tri mesiace. V čase podpisu pracovnej zmluvy si bola vedomá svojho zdravotného stavu, ale o svojich problémoch p. Z. pri podpise zmluvy ani počas celého dňa nič nepovedala. Dňa 29.12.2010 po návrate od Z. v obci O. v rodičovskom dome, kde bývala spolu s rodičmi, lebo pomáhala otcovi pri opatere ťažko chorej mamy, s otcom prenášala na stoličke mamu do kúpeľne a vtedy ju znovu seklo v krížovej chrbtici, v dôsledku čoho bola nútená na druhý deň vyhľadať lekársku pomoc. Na ošetrovanie išla do Svidníka, lebo bývala vo O., pričom keď bývala doma v M. N., tak ju ošetroval MUDr. Štefan Hudák. Vo Svidníku ju ošetroval MUDr. Halčík, ktorý konštatoval po vyšetrení seknutie driekovej chrbtice a na jej žiadosť jej vystavil doklad o dočasnej práceneschopnosti, ktorú v ten deň zanesla p. Z.. Táto sa nahnevala a okamžite s ňou skončila pracovný pomer a keďže mala pocit viny tak s tým súhlasila. K podpisu dohody o ukončení pracovného pomeru došlo 31.12.2010. Od 31.12.2010 už s Z. nebola. Nemocenské dávky potom poberala od 30.12.2010 do 30.6.2011, dokedy bola práceneschopná a tieto jej boli vyplatené v sume 3 585,40 eura.

Na hlavnom pojednávaní konanom dňa 23.11.2016 vyhlásila, že je nevinná, využila svoje právo a odmietla vypovedať.

Zástupca poškodenej strany Sociálnej poisťovne svedok R. L. v prípravnom konaní dňa 01.02.2013 uviedol, že u obž. W. pracovný pomer zamestnanca a teda aj jeho nemocenské poistenie trvalo iba dva dni, a to v dobe od 29.12.2010 do 30.12.2010. Vzhľadom na okolnosti prípadu, vysoký vek zamestnankyne, veľkú vzdialenosť jej bydliska od miesta podnikania jej zamestnávateľa, pomerne vysoký vymeriavací základ a skorý odchod dňa 30.12.2010 na práceneschopnosť, teda v dobe po dvoch dňoch od vzniku pracovného pomeru, bol veľký predpoklad, že tento pracovný pomer bol dohodnutý iba preto, aby po splnení podmienky zamestnaneckého pomeru čo najskôr F. W. odišla ako zamestnanec na práceneschopnosť a mohla tak poberať nemocenské dávky. Pri ďalšej výpovedi zo dňa 23.10.2015 zotrval na predchádzajúcej výpovedi a uplatnil nárok na náhradu škody vo výške 3 585,40 eura. Obdobne vypovedal aj pri výpovedi z 25.01.2016. Na hlavnom pojednávaní uviedol, že nevie ako došlo k pracovnému pomeru medzi obžalovanou a X. Z., pričom uviedol, že obžalovanej boli vyplatené nemocenské dávky v sume 3 585,40 eura.

Svedkyňa X. Z. v prípravnom konaní 25.09.2015 uviedla, že v čase, keď zamestnávala F. W., ona sama mala zdravotné problémy a nemohla sa naplno venovať práci v rámci jej živnosti a jednak to bolo na konci kalendárneho roka, kedy sa sumarizujú hospodárske výsledky roka a je potrebné

zabezpečiť podnikateľskú účtovnú agendu za rok a túto spracovať za účelom podania daňových priznaní. O zdravotnom stave obžalovanej nemala žiadne pochybnosti a ani o jej spôsobilosti na výkon dohodnutých prác. Pri rozhovore s ňou vystupovala fundovane a pôsobila dôveryhodne. Nespomínala ani žiadne zdravotné problémy. Pracovný pomer medzi nimi bol ukončený z jej strany, nakoľko vnímala oznámenie jej práceneschopnosti ihneď na druhý deň po zamestnaní ako podraz z jej strany voči nej. Na hlavnom pojednávaní zotrvala na svojej výpovedi z prípravného konania, pričom uviedla, že 1 000 eur mesačne ako odmenu za prácu považovala za primeranú. Náplňou práce pre obžalovanú bolo prejsť a spracovať účtovné doklady. Túto prácu mohla vykonávať aj doma, nakoľko nešlo o fyzicky náročnú prácu. Obžalovaná jej neoznámila, že je na starobnom dôchodku a že starobný dôchodok aj poberá.

Svedok MUDr. Andrej Halčík v prípravnom konaní dňa 07.08.2013 uviedol, že dňa 30.12.2010 ho vyhľadala v ambulancii obžalovaná a požiadala ho o akútne ošetrovanie. Bolo to asi preto, lebo v tom čase sa nezdržovala v mieste trvalého bydliska. On túto riadne vyšetřil a na základe zisteného zdravotného stavu jej stanovil liečbu a vystavil jej doklad o práceneschopnosti, keďže ho o vystavenie takéhoto dokladu požiadala. Práceneschopnosť bola vystavená v dobe od 30.12.2010 a táto bola spôsobená akútnym ochorením jej chrbtice ako ochrnutie pohybového ústrojenstva. Z jeho pohľadu sa jednalo o akútne ochorenie - tzv. „lumbálku“, ľudovo povedané seknutie v krížoch, spôsobené nečakanou príhodou, aj keď toto mohlo byť podmienené jej vysokým vekom a predchádzajúci zdravotnými problémami s chrbticou. Nevedel uviesť, za akých okolností k tomuto ochoreniu malo dôjsť, ale toto ochorenie sa prejavuje prudkými bolesťami v oblasti chrbtice a v driekovej oblasti, ktoré pacienta výrazne obmedzuje v pohybe. Pripustil, že vzhľadom na jej predchádzajúce problémy s chrbticou a jej vyšší vek mohla predvídať nebezpečenstvo takejto príhody, avšak napriek tomu je to vždy na vôli pacienta nezávislá udalosť. Na hlavnom pojednávaní dňa 16.12.2016 zotrval na výpovedi z prípravného konania, pričom dodal, že po vyšetrení mu obžalovaná povedala, že je zamestnaná vo svidnickej firme a aby jej vystavil práceneschopnosť, čo aj urobil. Na kontrolu sa dostavila až 1.3.2011, aj keď na túto mala prísť už 27.1.2011. Zdôvodňovala to tým, že mala ťažkosti a musela ležať a dokonca nemala ani prechodové lístky z mesiaca na druhý mesiac a musel jej ich vypísať. Následne jej odporúčal, aby išla za lekárom v mieste trvalého bydliska s tým, aby jej bola ukončená práceneschopnosť.

Na hlavnom pojednávaní konanom dňa 03.07.2017 bol vypočutý svedok MUDr. Štefan Hudák, ktorý uviedol, že pracuje ako praktický lekár v obci M. N., kde obžalovaná je jeho pacientkou už od r. 1991. Pokiaľ sa pamätá, obžalovaná mala určité zdravotné problémy v roku 2010. Vtedy mala prechodný pobyt v okrese Svidník, pričom sa starala a opatrovala svojich rodičov. V dôsledku zlého zdravotného stavu jej lekár vo Svidníku vypísal potvrdenie o dočasnej práceneschopnosti. Stále sa zdržiavala v okrese Svidník, a to až do februára 2011, keď jej zomrela mama. Pokiaľ sa zdržiavala v mieste trvalého bydliska, bola ešte práceneschopnosť, a to do 30.6.2011, kedy jej ukončil práceneschopnosť. V roku 1991 sa obžalovaná prvýkrát sťažovala na bolesti chrbtice. V roku 2001 sa jej problémy s pohybovým aparátom sťažili a bola aj na CT vyšetrení. Išlo o chronické ochorenie, ktoré mohlo nastať hocikedy, preto aj v decembri 2010 predpokladá, že išlo o ťažkosti s chrbticou, ktoré sa prenášajú až do nôh. Pokiaľ takýto stav nastal, mohla byť na ošetrovaní aj u iného lekára, ale potom sa mala prihlásiť u neho, ale prečo sa tak nestalo, to nevedel uviesť.

Na hlavnom pojednávaní konanom dňa 30.11.2018 bol vypočutý znalec MUDr. Martin Kováč, ktorý v prípravnom konaní podal odborné vyjadrenie, na záveroch ktorých na hlavnom pojednávaní zotrval, pričom uviedol, že po oboznámení sa s dôkazmi zo spisu, ako aj záznamov zo sociálnej poisťovne dospel k záveru, že ochorenie obžalovanej bolo takého charakteru, že jej neumožňovalo reálne zamestnanie sa. Poukázal na vek obžalovanej a na zdravotný stav, pričom uviedol, že obžalovaná mohla predpokladať, že nebude môcť reálne vykonávať prácu. Nemal k dispozícii zdravotnú dokumentáciu, a preto nevie, akými ochoreniami trpela obžalovaná pred dátumom 29.12.2010. Z dostupných dokladov však vie, že mala ochorenie chrbtice, pričom jednalo sa o ataky tohto ochorenia a z dokladov vyplýva, že už pri prvých zdravotných ťažkostiach mala mať práceneschopnosť na dobu 6 mesiacov, ktorú dobu považoval za možnú z dôvodov na jeho doterajšiu prax. Znamená to, že už predtým musela mať takéto problémy, lebo pokiaľ by zdravý človek ochorel prvýkrát na takéto ochorenie, tak za 1 týždeň alebo 1 mesiac pominú príznaky ochorenia. Čo sa týka ochorenia obžalovanej pred 29.12.2010, tak tu vychádzal z výpisu z účtu poisťovne, z ktorého sa dalo zistiť, akými ochoreniami trpela aj pred týmto dátumom. Čo sa týka ochorenia obžalovanej, pokiaľ by mala vykonávať jednoduchú kancelársku prácu v domácom prostredí, v prípade, že by sa liečila na predmetné ochorenie, podrobila sa testom a CT vyšetreniu, tak predpokladá, že by tieto jednoduché kancelárske práce robiť mohla. Nepredpokladá, že by pri takomto

ochorenie musela ležať na lôžku 6 mesiacov. Teda pri nájdení si určitej vhodnej polohy, mohla aj pri takomto ochorení takéto práce vykonávať. Ťažké ochorenie chrbtice spojené s vážnou bolestivosťou je tak neznesiteľné, že poškodený vyhladá lekárske ošetrovanie a následne sa dožaduje hospitalizácie a liečenia v zdravotníckom zariadení.

V prípravnom konaní dňa 27.09.2012 bola vypočutá svedkyňa K. M., kedy uviedla, že čo sa týka pani F. W., je to jej sesternica, pričom je pravdou, že v prípade tejto boli jej nemocenské dávky zaslané na jej účet, a to z dôvodu že obžalovaná si to tak priala, lebo jej manžel mal problémy s alkoholom a táto nechcela, aby vedel o týchto peniazoch. Svedkyňa uviedla, že predtým pracovala v sociálnej poisťovni.

Okresný súd predvolal túto svedkyňu na hlavné pojednávanie na deň 24.01.2019, kde však svedkyňa využila svoje právo a z toho dôvodu, že obžalovaná je jej sesternicou odmietla vypovedať. Taktiež uviedla, že odmieta vypovedať, lebo je v zlom psychickom rozporení, lebo jej zomrel syn a manžel v priebehu jedného roka.

Okresný súd na hlavnom pojednávaní ďalej oboznámil listinné dôkazy, a to trestné oznámenie, potvrdenie o dočasnej práceneschopnosti, preukaz o trvaní dočasnej práceneschopnosti, potvrdenia zamestnávateľa, čestné vyhlásenie, pracovnú zmluvu, dohodu o skončení pracovného pomeru, zápočtový a mzdový list, rozhodnutie sociálnej poisťovne s prílohou, výpis zo živnostenského registra, daňové priznanie a výkazy, potvrdenie o prijímaní FO.

Po takto vykonanom dokazovaní dospel k záveru, že skutok sa stal a tento spáchala obž. F. W.. Skutočnosť, že sa obžalovaná dňa 29.12.2010 zamestnala u svedkyne X. Z., bola preukázaná jednak výpoveďou obžalovanej, svedkyne Z., ako aj listinnými dôkazmi predloženými sociálnou poisťovňou, pracovnou zmluvou a dohodou o ukončení pracovného pomeru. Taktiež je zrejmé z výpovede obžalovanej, ako aj svedkyne Z., že obžalovaná svedkyňu nepovedala to, že je starobnou dôchodkyňou a že poberá starobný dôchodok, ani ďalšie skutočnosti svedčiace o jej zdravotnom stave.

Ako je to zrejmé z výpovedí ošetrojúcich lekárov MUDr. Halčíka a MUDr. Hudáka, obžalovaná mala týmto ochorením trpieť už veľmi dlhú dobu, pričom sa jednalo o chronické ochorenie chrbtice, mohlo u nej z dôvodu vysokého veku a predchádzajúcich problémov s týmto ochorením, kedykoľvek nastať. Svedok MUDr. Halčík vypovedal, že obžalovaná sa nedostavila na kontrolu, na túto prišla až neskôr a ako dôvod uviedla, že mala zdravotné problémy a na kontrolu prísť skôr nemohla. Aj zo samotnej výpovede obžalovanej z prípravného konania je zrejmé, že takéto ochorenie mohlo nastať kedykoľvek, keď obžalovaná uviedla, že takéto ťažkosti mala, aj keď urobila prudší pohyb, príp. dvíhala predmety ťažšie ako 5 kg. Napriek tomu však sa zamestnala u X. Z., aj keď vedela o tom, že dočasne býva u svojich rodičov v obci O., kde pomáhala svojmu otcovi v starostlivosti o ťažko chorú mamu, ktorú ako to vyplýva z jej výpovede bolo potrebné prenášať za účelom zabezpečenia jej osobnej hygieny. Taktiež z výpovedí MUDr. Kováča je zrejmé, že vzhľadom na tú skutočnosť, že daným ochorením trpela už po dlhšiu dobu, tento zdravotný stav jej neumožňoval zamestnať sa. Znalec síce uviedol aj možnosť vykonávať jednoduché kancelárske práce v domácom prostredí, iba však za zaujatia určitej vhodnej polohy. Tu však okresný súd poukazuje na tú skutočnosť, že obžalovaná v tom čase prechodne bývala v obci O., okr. Stropkov, pričom prácu mala vykonávať v meste Svidník, ktoré je vzdialené od obce O. cca 20 km. Taktiež je zrejmé, že to bola práve obžalovaná, ktorá po ošetrovaní vo Svidníku u MUDr. Halčíka, tohto žiadala o vystavenie práceneschopnosti, a aj napriek tomu, že s X. Z. ukončila pracovný pomer dohodou, podala žiadosť o výplatu nemocenských dávok na sociálnu poisťovňu, pričom jej pracovný pomer bez výkonu práce trval necelý deň.

Vzhľadom na vyššie uvedené dôkazy, a to priame aj nepriame, potom dospel okresný súd k záveru, že obžalovaná svojím konaním naplnila všetky pojmové znaky zločinu subvenčného podvodu podľa § 225 ods. 1, ods. 4 písm. a) Tr. zák., nakoľko vylákala od iného plnenie z rozpočtu verejnoprávnej inštitúcie, ktorého poskytnutie bolo podľa všeobecne záväzného predpisu viazané na podmienky, ktoré nespĺňala, a to tým, že ho uviedla do omylu v otázke splnenia a spôsobilá ním väčšiu škodu.

Pri rozhodovaní o druhu trestu a jeho výmere sa riadil okresný súd ust. § 34 ods. 1 Tr. zák., podľa ktorého trest má zabezpečiť ochranu spoločnosti pred páchatelom tým, že mu zabráni v páchaní ďalšej trestnej činnosti a vytvorí podmienky na jeho výchovu k tomu, aby viedol riadny život a súčasne iných odradí od páchania trestných činov.

S prihliadnutím na vek obžalovanej, ktorá v čase rozhodovania okresného súdu sa dožila 71 rokov a s prihliadnutím na dobu, ktorá uplynula od spáchania skutku, prihliadnuc pritom aj na tú skutočnosť, že obžalovaná v Registri trestov GP SR záznam nemá a z miesta trvalého bydliska je hodnotená pozitívne, dospel k záveru, že nie je potrebné ukladať trest v základnej trestnej sadzbe, pričom zákon za konanie v ods. 4 § 225 Tr. zák. ustanovuje trest odňatia slobody v rozmedzí 3 až 10 rokov. Zohľadniac vyššie uvedené skutočnosti potom okresný súd uložil obžalovanej s použitím ust. § 39 ods. 1, ods. 3 písm. e) Tr. zák. (ust. o mimoriadnom znížení trestu) trest odňatia slobody v trvaní 1 roka, pričom vzhľadom na použitie tohto ustanovenia potom nehodnotil ani priťažujúce, ani poľahčujúce okolnosti. Následne v zmysle ust. § 49 ods. 1 písm. a) Tr. zák. výkon trestu podmiennečne odložil a podľa § 50 ods. 1 Tr. zák. určil skúšobnú dobu na 11 roka. Podľa názoru okresného súdu takýto druh trestu a jeho výmera bude postačovať na nápravu obžalovanej, a to aj s prihliadnutím na tú skutočnosť, že od doby spáchania žalovaného skutku, ako je to zrejmé z dôvodov vykonaných súdom, z jej strany nedošlo k porušeniu zákonov a všeob. záväzných nariadení.

Vo vzťahu k náhrade škody je potrebné uviesť, že sociálna poisťovňa si uplatnila riadne a včas nárok na náhradu škody vo výške 3 585,40 eura. Na hlavnom pojednávaní však bola čítaná výpoveď svedkyne K. M., ktorá v prípravnom konaní uviedla, že nemocenské dávky vyplácané sociálnou poisťovňou obžalovanej išli na jej účet, pričom vtedy pracovala v sociálnej poisťovni, a to na žiadosť obžalovanej, nakoľko manžel obžalovanej požíval alkoholické nápoje, aby nedošlo k tomu, žeby ich manžel použil na nákup alkoholických nápojov. Okresný súd sa snažil výpoveďou tejto svedkyne na hlavnom pojednávaní zistiť, či finančné prostriedky boli zo strany svedkyne M. odovzdané obžalovanej, avšak vzhľadom na tú skutočnosť, že svedkyňa na hlavnom pojednávaní využila svoje právo a odmietla vypovedať a obž. F. W. na hlavnom pojednávaní, kedy mala byť vypočutá svedkyňa M., nebola, pričom toto hlavné pojednávanie bolo vykonané v súlade so zákonom, nebolo možné zistiť, či došlo k odovzdaniu finančných prostriedkov z titulu nemocenského poistenia svedkyňou M. obžalovanej a v akej výške. Preto súd v zmysle § 288 ods. 1 Tr. por. poškodenú stranu Sociálna poisťovňa, ústredie, ul. 29. augusta č. 8 a 10, Bratislava 1 s nárokom na náhradu škody odkázal na civilný proces.

Proti tomuto rozsudku podal odvolanie okresný prokurátor, ako aj obžalovaná. Obžalovaná navrhovala, aby odvolací súd napadnutý rozsudok zrušil a oslobodil ju spod obžaloby. Prokurátor namietal výrok o treste u obžalovanej, považoval ho za mierny a navrhoval uložiť trest odňatia slobody na dolnej hranici trestnej sadzby.

Krajský súd v Prešove na neverejnom zasadnutí konanom dňa 26.03.2019 pod sp. zn. 6To/16/2019 rozsudok okresného súdu v zmysle § 321 ods. 1 písm. b), c) Tr. por. zrušil v celom rozsahu a podľa § 322 ods. 1 Tr. por. vrátil vec okresnému súdu na nové prejednanie a rozhodnutie.

V odôvodnení uznesenia vytkol okresnému súdu, že vypočul na hlavnom pojednávaní znalca, ktorý v prípravnom konaní podal iba odborné vyjadrenie, preto tento nezákonný postup v ďalšom konaní bude potrebné opraviť.

Odvolací súd zároveň na tomto mieste upriamil pozornosť prvostupňového súdu na právnu kvalifikáciu konania obžalovanej, ktoré bolo obžalobou a následne okresným súdom v napadnutom rozsudku po právnej stránke ustálené ako zločin subvenčného podvodu podľa § 225 ods. 1, ods. 4 písm. a) Tr. zák.

Z príslušných ustanovení Trestného zákona vyplýva, že páchatel spácha trestný čin subvenčného podvodu podľa § 225 ods. 1 Tr. zák. v jeho základnej skutkovej podstate vtedy, ak vyláka od iného dotáciu, subvenciu, príspevok alebo iné plnenie zo štátneho rozpočtu, z rozpočtu verejnoprávnej inštitúcie, rozpočtu štátneho fondu, rozpočtu vyššieho územného celku alebo rozpočtu obce, ktorých poskytnutie alebo použitie je podľa všeobecne záväzného právneho predpisu viazané na podmienky, ktoré nespĺňa, a to tým, že ho uvedie do omylu v otázke ich splnenia.

Prvým predpokladom k naplneniu uvedenej objektívnej stránky je vylákание dotácie, subvencie, príspevku alebo iného plnenia z rozpočtu štátu alebo rozpočtu verejnoprávnych inštitúcií a štátnych fondov. Ide teda o taký prídelenie najmä finančných prostriedkov z verejných prostriedkov, na ktoré nie je právny nárok, pokiaľ osobitná právna norma neustanoví inak. Táto finančná podpora sa poskytuje tak fyzickým ako aj právnickým osobám len na základe žiadosti a to rozhodnutím príslušného orgánu,

ktoré obsahuje príjemcu, výšku podpory, prípadne príspevku, a účel, na ktorý sa dotácia, subvencia, či príspevok poskytuje, a podmienky jej použitia.

Možnosť poskytnutia finančnej podpory tak fyzickým ako aj právnickým osobám a spravidla účelová viazanosť jej použitia za splnenia vymedzených podmienok vylučuje, aby medzi tieto finančné podpory patrila aj nemocenská dávka poskytovaná počas dočasnej pracovnej neschopnosti poistenca. Ďalším faktorom, ktorý neumožňuje zaradiť nemocenské dávky medzi finančné podpory, ktorým poskytuje ochranu ustanovenie § 225 Tr. zák., je zákonný nárok poistenca na nemocenskú dávku, v prípade zamestnanca za predpokladu splnenia všeobecných podmienok uvedených v § 30 a podmienok stanovených v § 33 zák. č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení.

Vychádzajúc z uvedeného bude preto tiež potrebné v ďalšom konaní sa zaoberať právnou kvalifikáciou konania obžalovanej a teda, či zo strany ako prokurátora tak aj súdu prvého stupňa nedošlo k jej nesprávnemu právnemu posúdeniu ako trestného činu subvenčného podvodu a či takéto konanie nenapĺňa skôr pojmové znaky trestného činu podvodu v zmysle § 221 ods.1, 2 Tr. zákona.

Okresný súd následne vykonal hlavné pojednávanie, kde čítal odborné vyjadrenie znalca MUDr. Kováča a následne vo veci rozhodol rozsudkom zo dňa 21.10.2019, kde uznal obžalovanú za vinnú, že ako starobná dôchodkyňa, vedomá si jednak svojho nepriaznivého zdravotného stavu, spočívajúceho v chronickom ochorení pohybového systému a jednak neúmernej vzdialenosti z miesta trvalého pobytu do miesta výkonu práce, dňa 29.12.2010 osobne požiadala živnostníčku X. Z., vykonávajúcu podnikanie pod obchodným menom X. Z. s miestom podnikania Svidník, 1. mája 487/4 o uzatvorenie pracovného pomeru so zámerom, že po následnom uznaní jej dočasnej práceneschopnosti počas trvania pracovného pomeru bude mať nárok na čerpanie nemocenských dávok v zmysle zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v platnom znení a po uzatvorení pracovného pomeru na dobu určitú s tým, že do práce ako asistent nastúpi dňa 29.12.2010 vo Svidníku s dohodnutou mzdou 1 100 eur, ako aj jej nahlásení ako zamestnanca zamestnávateľom na pobočke Sociálnej poisťovne vo Svidníku, dňa 30.12.2010 po lekárskom ošetrovaní bola uznaná dočasne práceneschopnou do 30.6.2011, pričom po skončení pracovného pomeru dohodou ku dňu 31.12.2010 si uplatnila nárok na nemocenské dávky, na základe čoho jej ku škode Sociálnej poisťovne Bratislava boli neoprávnene priznané a vyplatené nemocenské dávky v sume 3 585,40 eura, teda iného uviedla do omylu a spôsobilá na cudzom majetku väčšiu škodu, čím spáchala prečin podvodu podľa § 221 ods. 1, ods. 2 Tr. zákona, za to jej súd uložil podľa § 221 ods. 2 Tr. zák. s použitím § 36 písm. j), § 38 ods. 2, 3 Tr. zák. trest odňatia slobody v trvaní 1 (jedného) roka. Podľa § 49 ods. 1 písm. a) Tr. zák. výkon trestu podmienene odložil a podľa § 50 ods. 1 Tr. zák. určil skúšobnú dobu v trvaní 1 1 (jeden a pol) roka. Podľa § 288 ods. 1 Tr. por. poškodenú stranu Sociálna poisťovňa, ústredie, ul. 29. augusta č. 8 a 10, 813 63 Bratislava 1 s nárokom na náhradu škody odkázal na civilný proces.

Pri hodnotení dôkazov okresný súd vychádzal z dôkazov, ktoré boli vykonané na hlavných pojednávaniach pred zrušením rozsudku okresného súdu Krajským súdom v Prešove a na hlavnom pojednávaní prečítal odborné vyjadrenie znalca MUDr. Martina Kováča, z ktorého zistil, že tento na otázku, aby posúdil, či zdravotný stav F. W. umožnil ku dňu 29.12.2010 jej reálne zamestnanie, uviedol, že na základe spisového materiálu a ostatných podkladov je možné ustáliť, že menovaná vedela, že z dôvodu chronického ochorenia pohybového systému sa nemôže reálne zamestnať u svojho zamestnávateľa. Na ďalšiu otázku, či menovaná bola skutočne v dobe od 29.12.2010 do 30.6.2011 nepretržite práceneschopná a teda či jej práceneschopnosť bola z medicínskeho hľadiska odôvodnená, a to počas celej doby jej trvania, znalec uviedol, že z medicínskeho hľadiska mohla byť menovaná ošetrovaná obvodným lekárom pri vzniknutých ťažkostiach, ktorý bol v tom čase pre ňu dostupný, avšak nemal jej vystaviť potvrdenie o práceneschopnosti a po ošetrovaní jej mal vydať iba recept a lekársku správu, na základe ktorej jej mal potvrdenie o práceneschopnosti vystaviť jedine jej zmluvný všeobecný lekár alebo lekár poverený jeho zastupovaním.

Doba liečenia spojená s práceneschopnosťou v trvaní 6 mesiacov by bola reálna iba v prípade, ak by menovaná dokladovala vyšetrenia, ktoré absolvovala nielen u obvodného lekára, ale predovšetkým u špecialistov. Potvrdenie o dočasnej práceneschopnosti nemalo byť vystavené MUDr. Halčíkom, ale jej obvodným lekárom, pričom jej ťažkosti mali byť objektivizované ďalšími vyšetreniami.

Po takto vykonanom dokazovaní dospel súd k záveru, že skutok sa stal a tento spáchala obžalovaná F. W.. Skutočnosť, že sa obžalovaná dňa 29.12.2010 zamestnala u svedkyne X. Z. bola preukázaná

jednak výpoveďou obžalovanej, svedkyne Z., ako aj listinnými dôkazmi predloženými Sociálnou poisťovňou, pracovnou zmluvou a dohodou o ukončení pracovného pomeru. Taktiež je zrejmé z výpovede obžalovanej, ako aj svedkyne Z., že obžalovaná svedkyňi nepovedala to, že je starobnou dôchodkyňou a že poberá starobný dôchodok, ani ďalšie skutočnosti svedčiace o jej zdravotnom stave.

Pri rozhodovaní o právnej kvalifikácii konania obžalovanej sa okresný súd riadil právnym názorom krajského súdu a na rozdiel od obžaloby, ktorá kvalifikovala konanie obžalovanej ako zločin subvenčného podvodu podľa § 225 ods. 1, 4 písm. a) Tr. zák., okresný súd kvalifikoval konanie obžalovanej ako prečin podvodu podľa § 221 ods. 1, 2 Tr. zák., nakoľko obžalovaná iného uviedla do omylu a spôsobila na cudzom majetku väčšiu škodu. Pri rozhodovaní o výmere a druhu trestu zistil okresný súd jednu pohľadujúcu okolnosť podľa § 36 písm. j) Tr. zák. a to to, že obžalovaná pred spáchaním skutku viedla riadny život a následne v zmysle § 38 ods. 2, 3 Tr. zák. upravil trestnú sadzbu tak, že znížil hornú hranicu trestnej sadzby o jednu tretinu a s prihliadnutím na osobu obžalovanej, ako aj dobu, ktorá uplynula od spáchania skutku uložil obžalovanej trest odňatia slobody na dolnej hranici trestnej sadzby v trvaní 1 roka.

Proti tomuto rozsudku podala odvolanie obžalovaná, ktorá opätovne navrhla, aby bola spod obžaloby Okresnej prokuratúry Svidník oslobodená. Taktiež podal odvolanie prokurátor, ktorý namietal právnú kvalifikáciu konania obžalovanej, ako aj uložený trest.

Krajský súd v Prešove rozhodnutím zo dňa 29.01.2020 sp. zn. 6To/65/2019 zamietol odvolanie obžalovanej F. W. a prokurátora.

Generálny prokurátor Slovenskej republiky podaním zo dňa 20.04.2020 sp. zn. XVII/1 Pz 120/20/1000-6 podal v predmetnej veci dovolanie. O tomto dovolaní rozhodol Najvyšší súd Slovenskej republiky na verejnom zasadnutí konanom dňa 08.12.2020 pod. sp. zn. 2Tdo/39/2020, kde rozsudkom podľa § 386 ods. 1 Tr. por. vyslovil, že uznesením Krajského súdu v Prešove z 29.01.2020 sp. zn. 6To/65/2019 bol z dôvodu uvedeného v § 371 ods. 1 písm. i) Tr. por. porušený zákon v ustanoveniach § 221 ods. 1, ods. 2 Tr. zák. v prospech obvinenej F. W..

Podľa § 386 ods. 2 Tr. por. zrušil uznesenie Krajského súdu v Prešove z 29.01.2020 sp. zn. 6To/65/2019, ako aj rozsudok Okresného súdu Svidník z 21.10.2019 sp. zn. 3T/6/2016 a ďalšie rozhodnutia na zrušené rozhodnutia obsahovo nadväzujúce, ak vzhľadom na zmenu, ku ktorej došlo zrušením, stratili podklad.

Podľa § 388 ods. 1 Tr. por. prikázal Okresnému súdu Svidník, aby vec v potrebnom rozsahu znovu prerokoval a rozhodol.

K právnemu posúdeniu konania obvinenej ako trestného činu podvodu podľa § 221 Trestného zákona považuje najvyšší súd za potrebné najprv vo všeobecnej rovine uviesť, že trestný čin subvenčného podvodu je lex specialis k trestnému činu podvodu. Ustanovenie § 225 ods. 1 Trestného zákona je blanketová norma, ktorá odkazuje na ďalšie zákony a súvisiace predpisy týkajúce sa prideľovania dotácií, subvencií a iných príspevkov z verejných zdrojov. Objektom oboch trestných činov je cudzí majetok, avšak v prípade subvenčného podvodu ide o špecifický majetok vyplývajúci z jednotlivých rozpočtov. Subvenčný podvod sa vzťahuje iba na dotácie, subvencie, príspevky alebo iné plnenia zo štátneho rozpočtu, rozpočtu verejnoprávnej inštitúcie, rozpočtu štátneho fondu alebo rozpočtu obce, ktorých poskytnutie je viazané na splnenie podmienok, ktoré sú ustanovené zákonom alebo iným právnym predpisom. Ide najmä o príspevky priamo zo štátneho rozpočtu, ale aj z rozpočtov verejnoprávnych inštitúcií a štátnych fondov. Vzhľadom na charakter poskytnutých finančných prostriedkov právna kvalifikácia skutku podľa § 221 Trestného zákona je vylúčená.

V tomto smere považuje najvyšší súd za rozhodujúce, že dávka nemocenského poistenia sa za podmienok ustanovených zákonom č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení účinnom v čase spáchania skutku (ďalej len „zákon o sociálnom poistení“) poskytuje z nemocenského poistenia, ktoré je súčasťou sociálneho poistenia [§ 2 písm. a) zákona o sociálnom poistení]. Sociálne poistenie pritom predstavuje formu sociálneho zabezpečenia obyvateľstva, ktoré sa s pomocou štátu organizuje vo vzťahu ku konkrétnym životným rizikám (choroba, staroba, nezamestnanosť a pod.) a pre konkrétne skupiny pracujúceho obyvateľstva. V podmienkach Slovenskej republiky má charakter povinného verejného poistenia, ktorého úlohou je ochrániť čo najväčšiu časť obyvateľstva pred rizikami v živote a

ktoré vychádza zo zásady solidarity, kedy sa jednotlivé sociálne fondy na pokrytie nákladov vytvárajú podľa pravidiel, ktoré sú pre všetkých rovnaké. Inak povedané, platia všetci, ale dávky využívajú iba tí, ktorí sú postihnutí sociálnym rizikom, pričom výška poistného sa nevypočítava podľa individuálnej pravdepodobnosti zrealizovania sa rizika, ale podľa rozsahu potreby pokryt poistencom ich sociálne riziká a na druhej strane podľa možností poistencov a ich zamestnávateľov vykrývať vzniknuté náklady.

Preto nielen dávka nemocenského poistenia, ale i ostatné dávky sociálneho poistenia vyplácané z rozpočtu Sociálnej poisťovne, ktorá je verejnoprávnu inštitúciou (§ 120 ods. 2 zákona o sociálnom poistení), sú aj podľa dovolacieho súdu „iným plnením“ v zmysle § 225 ods. 1 Trestného zákona. Niet totiž rozumného dôvodu, pre ktorý by podvodné vylákание týchto dávok malo byť miernejšie trestné, než podvodné vylákание subvencie, dotácie alebo príspevku z iného verejnoprávneho rozpočtu. Zároveň treba dodať, že jednotlivé dávky sociálneho poistenia majú nepochybne aj podpornú funkciu. Osobitne je to zdôraznené v prípade nemocenského a dávky v nezamestnanosti, ktoré sa vyplácajú počas podporného obdobia. Svojim charakterom a účelom sú tak obdobné subvencii alebo dotácii, ktorými sa vo všeobecnosti rozumie verejná finančná podpora, resp. príspevok (pozri rozhodnutie najvyššieho súdu zverejnené v Zbierke pod č. 23/2005).

V súvislosti s postupom krajského súdu najvyšší súd odkazuje na rozhodovaciu činnosť Ústavného súdu Slovenskej republiky, ktorý už viackrát vyslovil, že k imanentným znakom právneho štátu patrí neodmysliteľne aj princíp právnej istoty (napr. PL. ÚS 36/95), ktorého súčasťou je tiež požiadavka, aby sa na určitú právne relevantnú otázku pri opakovaní v rovnakých podmienkach dala rovnaká odpoveď (napr. I. ÚS 87/93, PL. ÚS 16/95 a 11. ÚS 80/99). Diametrálne odlišná rozhodovacia činnosť všeobecného súdu o tej istej právnej otázke za rovnakej alebo analogickej skutkovej situácie, pokiaľ ju nemožno objektívne a rozumne odôvodniť, je ústavne neudržateľná (m. m. PL. ÚS 21/00, PL. ÚS 6/04, 111. ÚS 328/05).

Obsahovým komponentom princípu právnej istoty je veľmi zjednodušene povedané rovnaká odpoveď na právnu otázku za rovnakého alebo analogického skutkového stavu. Z uvedeného zároveň vyplýva, že pokiaľ nie je splnená podmienka existencie rovnakého alebo analogického skutkového stavu, nie je splnený základný predpoklad na to, aby všeobecný súd na účel dodržania princípu právnej istoty a predvídateľnosti súdneho rozhodnutia musel dať na určitú právnu otázku rovnakú odpoveď (primerane uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky z 9. februára 2018, sp. zn. IV. ÚS 99/2018). Z citovaného rozhodnutia použijúc argumentum a contrario vyplýva, že ak je splnená podmienka existencie rovnakého alebo analogického skutkového stavu, je splnený základný predpoklad na to, aby všeobecný súd na účel dodržania princípu právnej istoty a predvídateľnosti súdneho rozhodnutia musel dať na určitú právnu otázku rovnakú odpoveď. Rovnako na tomto prípade je vidieť konzistentnosť a kontinuitu v rozhodovacej činnosti dovolacieho senátu.

Pokiaľ ide o argument obvinenej, že zistené porušenie zákona by zásadne neovplyvnilo jej postavenie, k tomu dovolací súd uvádza, že pri použití správnej právnej kvalifikácie hrozí obvinenej prísnejší trest, čím dochádza k ovplyvneniu jej postavenia (aj keď úvahy o výmere trestu sú v tomto štádiu predčasné).

Na základe rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky potom okresný súd vo veci opätovne nariadil hlavné pojednávanie, na ktorom dňa 09.12.2021 po vyhodnotení všetkých dôkazov dospel k záveru, že skutok sa stal a tento spáchala obžalovaná. Čo sa týka právnej kvalifikácie konania obžalovanej sa musel okresný súd riadiť právnym názorom Najvyššieho súdu SR, a preto po vyhodnotení dôkazov jednotlivo a v ich vzájomných súvislostiach dospel k záveru, že obžalovaná spáchala zločin subvenčného podvodu podľa § 225 ods. 1, ods. 4 písm. a) Tr. zák., nakoľko vylákala od iného plnenie z rozpočtu verejnoprávnej inštitúcie, ktorého poskytnutie bolo podľa všeobecne záväzného predpisu viazané na podmienky, ktoré nespĺňala, a to tým, že ho uviedla do omylu v otázke ich splnenia a spôsobila ním väčšiu škodu,

Pri rozhodovaní o druhu a výmery trestu sa riadil okresný súd ustanovením § 34 Tr. zák. a dospel k záveru, že vzhľadom na dobu, ktorá uplynula od spáchania skutku a na vek obžalovanej, uloženie trestu odňatia slobody v rozmedzí základnej trestnej sadzby 3-10 rokov by bolo neprimerane prísne, a preto s použitím § 39 ods. 1, ods. 3 písm. e) Tr. zák. uložil obžalovanej trest odňatia slobody v trvaní 1 roka, pričom neprihliadal na poľahčujúce a priťažujúce okolnosti. Výkon trestu podmienične odložil a určil skúšobnú dobu v trvaní 11 roka.

Pri rozhodovaní o nároku poškodenej strany na náhradu škody vychádzal súd z výpovede zástupcu poškodenej strany R. L., ktorý na hlavnom pojednávaní uviedol, že Sociálna poisťovňa má samostatný mechanizmus na vymáhanie neoprávnené vyplatených dávok, a preto okresný súd vzhľadom k tomu, aby nedošlo k duplicitnému rozhodovaniu o náhrade škody, v zmysle § 288 ods. 1 Tr. por. poškodenú stranu Sociálnu poisťovňu, ústredie, ul. 29. augusta č. 8 a 10, 813 63 Bratislava 1 s nárokom na náhradu škody odkázal na civilný proces.

Obhajca obžalovanej v písomnom podaní podal návrh na zastavenie trestného stíhania podľa § 241 ods. 1 písm. c) Tr. por. z dôvodov uvedených v § 215 ods. 1 písm. d) Tr. por. s poukazom na § 9 ods. 1 písm. g) Tr. por., a to z dôvodu, že predmetná vec sa prejednáva už viac ako 11 rokov a s poukazom na Článok 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, ako aj rozhodnutia Najvyššieho súdu SR a krajských súdov, vzhľadom na dĺžku konania je dôvodné toto trestné stíhanie u obžalovanej zastaviť.

Okresný súd preskúmal podanie obhajcu obžalovanej a zistil nasledovné skutočnosti. Obžaloba bola podaná na Okresný súd Svidník dňa 07.06.2016, okresný súd nariadil na deň 13.07.2016 a 22.08.2016, kde sa obžalovaná a obhajca ospravedlnili z neúčasti na týchto hlavných pojednaniach. Následne vo veci bolo vykonaných okrem posledného hlavného pojednávania ďalších 22 hlavných pojednání, z ktorých obžalovaná a obhajca boli ospravedlnení a v dôsledku týchto ospravedlnení boli hlavné pojednávania odročené v 15-tich prípadoch. Je teda zrejme, že k prieťahom v konaní nedochádzalo zo strany súdu, ale v podstate dochádzalo zo strany obžalovanej a jej obhajcu. Vzhľadom aj na uplatnený nárok na náhradu škody poškodenej strany, preto dospel okresný súd k záveru, že nie sú splnené podmienky na zastavenie trestného stíhania tak ako navrhoval obhajca obžalovanej, a preto na hlavnom pojednávaní po porade senátu rozhodol tak, že návrh na zastavenie trestného stíhania podaný obhajcom obžalovanej zamietol.

Poučenie:

Proti tomu rozsudku možno podať odvolanie do 15 dní od jeho oznámenia na Okresnom súde Svidník.

Oznámením rozsudku je jeho vyhlásenie v prítomnosti toho, komu treba rozsudok doručiť. Ak sa rozsudok vyhlásil v neprítomnosti takejto osoby, oznámením je až doručenie rozsudku.

Rozsudok môže odvolaním napadnúť prokurátor pre nesprávnosť ktoréhokoľvek výroku, obžalovaný pre nesprávnosť výroku, ktorý sa ho priamo týka, okrem výroku o vine v rozsahu, v ktorom súd prijal jeho vyhlásenie, že je vinný, alebo vyhlásenie, že nepopiera spáchanie skutku uvedeného v obžalobe, poškodený pre nesprávnosť výroku o náhrade škody, zúčastnená osoba pre nesprávnosť výroku o zhabaní veci. Rozsudok možno napadnúť odvolaním len v niektorej jeho časti alebo sa odvolania výslovne vzdať. Rozsudok možno napadnúť aj preto, že taký výrok nebol urobený, ako aj pre porušenie ustanovení o konaní, ktoré predchádzalo rozsudku, ak toto porušenie mohlo spôsobiť, že výrok je nesprávny alebo že chýba.

Za obžalovaného môže podať odvolanie aj jeho zákonný zástupca a obhajca a u mladistvého tiež orgán sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately.